

Lausunto

23.6.2026

VN/25636/2023
VN/25636/2023-MMM-37

Oikeusministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto työryhmän mietinnöstä Väliaikainen poikkeaminen vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi

Maa- ja metsätalousministeriö lausuu vastauksena oikeusministeriön lausuntopyyntöön 25.5.2026 dnro VN/25636/2023 seuraavaa. Samansisältöinen lausunto on tallennettu myös lausuntopalveluun.

1. *Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavia toimia koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 a §)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotettuja toimia tarpeellisina ja perusteltuina sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi. Kyse on sähköjärjestelmän häiriötilanteessa käytettävistä viimesijaisista toimista, ja ehdotetut toimet antavat mahdollisuuden suunnitella etukäteen näitä toimia siten, että ne olisivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisia, tehokkaita ja haitoiltaan vähäisiä. Ilman ehdotettuja säädöksiä sähköjärjestelmän vakavassa häiriötilanteessa pyrittäisiin tekemään joka tapauksessa kaikki mahdolliset toimet järjestelmän kaatumisen estämiseksi käyttäen pelastustoimen valtuuksia, mutta ilman ennakkosuunnittelua ja haittojen minimointia.

Ehdotuksen mukaan lupa häiriötilanteissa käyttöön otettavista toimista voisi olla voimassa enintään kuusi vuotta, jonka jälkeen päätöksen voimassaoloa voitaisiin hakemuksella jatkaa enintään kuusi vuotta kerrallaan. Hakijan olisi myös esitettävä Lupa- ja valvontavirastolle selvitys toimien vaikutuksista aina, kun lupaa on käytetty, ja tarvittaessa esitettävä määräysten tarkistamista. Ministeriö pitää ehdotusta kannatettavana, sillä se varmistaa lupamääräysten ajantasaisuutta aiheuttamatta kuitenkaan tarpeetonta hallinnollista taakkaa. Ehdotettu kuuden vuoden ajanjakso on myös yhdenmukainen muiden vesistöihin liittyvien suunnittelu- ja menettelyjen (vesienhoito ja tulvariskien hallinta) kanssa.

2. *Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavien toimien menettelyä ja viranomaisjärjestelmää koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 b §)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotettuja menettelyjä ja viranomaisjärjestelmää kannatettavina.

3. *Lausuntonne Energiaviraston tiedonsaantioikeutta koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 c §)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotettua Energiaviraston tiedonsaantioikeutta kannatettavana ja tarpeellisena, jotta Energiavirastolla olisi edellytykset laatia tarkoituksenmukainen, menettelyn hyödyt ja vaikutukset kattavasti huomioon ottava lupahakemus.

4. *Lausuntonne sähköjärjestelmän käyttövarmuutta turvaavista toimista johtuvien edunmenetyksien korvaamista koskevista ehdotuksista (18 luvun 6 a §)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotusta kannatettavana.

5. *Lausuntonne ehdotuksen vaikutusten arvioinnista (erityisesti millaisia vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan ja onko ehdotuksilla muita kuin mietinnössä tunnistettuja vaikutuksia, mitä)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää ehdotuksen vaikutusten arviointia riittävänä. Ministeriö toteaa kuitenkin, että vaikutusten arvioinnissa on kuvattu laajasti ehdotettujen toimien mahdollisia haittavaikutuksia, mutta toisaalta on arvioitu ja kuvattu melko suppeasti esimerkiksi esityksellä tavoiteltavia hyötyjä, vaihtoehtoisia ratkaisuja tai ilmastonmuutoksen vaikutuksia.

Ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakoidaan aiheuttavan häiriöitä Suomen sähköntuotannolle. Samalla ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan vesistöjen tilaan, ja pitkät hyvin vähäiset sademäärät, jotka aiheuttavat hydrologista kuivuutta, vähentävät vesivoiman tuotantoa (Pilli-Sihvola ym. 2023). Lausuttavana olevalla esityksellä vahvistetaan vesivoimatuotannon säätökykyä sähköjärjestelmän käyttövarmuutta uhkaavissa poikkeuksellisissa häiriötilanteissa ja siten osaltaan sopeudutaan ilmastonmuutoksen tuleviin vaikutuksiin. Tulevaisuudessa häiriötilanteet voivat toteutua totuttua useammin tai voimakkaampana, mikä korostaa varautumisen tarvetta. Mietinnössä on kuvattu esityksen vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään, mutta ei ilmastonmuutoksen vaikutuksia esitettyjen toimiin ja niiden tarpeisiin. Mietinnössä on kuvattu vesivoimalaitoksen lupamääräyksistä poikkeamisen mahdollisia haitallisia vaikutuksia mm. vesistöihin ja kasvistoon ottamatta huomioon, että ilmastonmuutos itsessään voi vahvistaa näitä haitallisia vaikutuksia.

6. *Lausuntonne vesivoiman tilapäisiä lisäämismahdollisuuksia ja sen vaikutuksia koskevan, päätösmenettelyä edeltävän selvityksen tarpeellisuudesta ja toteutuksesta*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tarpeellisenä riittävän laajaa ja perusteellista lupahakemuksen valmistelua. Ministeriö kannattaa ehdotusta, jonka mukaisesti ei säädettäisi erillistä, päätösmenttelyä edeltävästä selvityksestä, sillä tämä lisäisi tarpeettomasti hallinnollista taakkaa. Lupahakemuksen edellytetään sisältävän laajasti toimien vaikutusten arviointia, joten erilliselle säädökseen perustuvalle selvitykselle ei ole tarvetta.

7. *Muut huomionne ehdotuksesta tiedonsaantioikeutta koskevista ehdotuksista (18 luvun 5 c §)*

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tiedonsaantioikeutta koskevia ehdotuksia kannatettavina. Ministeriö toteaa kuitenkin, että tiedonsaantioikeuden lisäksi tulisi varmistaa riittävä viranomaisten ja laitosten välinen yhteistyö lupahakemusta laadittaessa. On tarpeellista, että kukin taho osallistuu valmisteluun oman tehtäväalansa vaikutusten oikean ja riittävän arvioinnin varmistamiseksi. Erityisesti on varmistettava, että Lupa- ja valvontavirasto voi osallistua mm. luonnon- ja ympäristönsuojelullisten vaikutusten arviointiin ja kuvaamiseen ilman, että jääviyskysymykset viraston toimiessa myös lupaa myöntävän tahona estävät tämän.

Osastopäällikkö

Jonas Liimatta

Vesihallintoneuvos

Leena Westerholm

Jakelu

Oikeusministeriö

VN/25636/2023-MMM-37

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: